

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 24/02826-2
Saksbehandler Andreas Andersen

Høringsutkast - reviderte vedtekter for gravplassene i Kristiansand

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 KKF Arbeidsutvalg	07.11.2024	15/24
2 Kristiansand kirkelige fellesråd	19.11.2024	29/24

Saksorientering

Bakgrunn:

KKF er gravplassmyndighet i Kristiansand og forvalter kommunens 11 gravplasser. Blant gravplassene er det noen nye / relativt nye gravplasser, noen svært gamle, og noen steder der gamle gravplasser er utvidet og oppgraderte den senere tid. De fleste gravplassene har god kapasitet eller er i ferd med å få god kapasitet, mens andre har begrenset ledig kapasitet uten utvidelsesmulighet.

Gravplasser og felter på gravplasser fra nyere tid er bygget etter gravplassforskriftens gjeldende standarder, mens eldre gravplasser kan avvike fra dette. Når nye graver åpnes må disse i alle tilfeller alltid være i henhold til gravplassforskriftens krav til gravstørrelse, jorddybde og grunnvannstand.

Kirkevergen vurderer situasjonen på Kristiansand og Oddernes gravplass slik at det er nødvendig å innføre nye restriksjoner knyttet til kistebegravelser og nedfelle disse i gravplassenes vedtekter. På Kristiansand gravplass er det svært få ledige graver som oppfyller størrelseskravet i gravplassforskriften. På Oddernes gravplass er det flere felt der det er leire, noe som gjør at nedbrytningen skjer svært sakte. Det tas derfor initiativ til å stenge Kristiansand gravplass for kistebegravelser, og å tilsvarende stenge visse felt på Oddernes gravplass for kistebegravelser. Når det gjelder Oddernes, har slike restriksjoner vært praktisert i flere år gjennom enkeltvedtak. Det foreslås å nedfelle gjeldende praksis i vedtektene, jf. Gravplassforskriften § 5, andre ledd.

Ved gjennomgang av gjeldende vedtekter og jamføring av disse med Statsforvalterens anbefalinger, ser vi behov for å gjøre flere justeringer og oppdateringer, og det foreslås derfor enkelte endringer ut over det som gjelder innføring av restriksjoner for kistebegravelser.

Situasjonen på Kristiansand gravplass

Kristiansand kirkegård ble innviet i 1821 og siden utvidet i flere omganger til den størrelsen den har i dag. Krav til gravenes størrelse, jordsmonn, o.l. har utviklet seg gjennom årene. Mens nye gravplasser i dag er organisert etter et rutenett etter bestemte mål, var praksis i tidligere tider mindre preget av samme planmessighet. Gjennom årene har man gradvis endret gravplassen til det den er i dag, med gressflater der gravsteiner står på rekke og rad. En del av den eldre gravkulturen er tatt vare på gjennom fredning.

Gravplassmyndigheten skal forvalte gravplassene i samsvar med gravplassforskriften. § 13 i forskriften sier at en kistegrav skal være minst 3 meter lang og 1,5 meter bred, mens kravet for gravplasser anlagt før 1997 skal være minst 2,4 meter lang og 1,2 meter bred. Det er dette siste som er gjeldende for Kristiansand gravplass.

De siste årene har det flere ganger oppstått situasjoner der det i forberedelse av gravferd oppdages at gravene ikke kan benyttes til kistegrav fordi målene ikke er i henhold til forskriftens krav. Det skaper en svært uheldig situasjon for de pårørende som må forholde seg til alternative løsninger, som kremasjon eller alternativt gravsted, kort tid før gravferden skal finne sted. Det er et lovpålagt ansvar for gravplassmyndigheten å forvalte gravplassene med orden og verdighet, og det derfor svært viktig å innføre tiltak som gir god forutsigbarhet knyttet til disponering av graver.

Høsten 2024 har kirkevergen gjennomført oppmåling av gravene på Kristiansand gravplass. Resultatene av denne viser at kun 661 av totalt 7029 graver (9,4 %) tilfredsstiller størrelseskravet for kistebegravelse i forskriften. Over 90 % av gravene kan derfor ikke benyttes til kistebegravelse. Blant de gravene som oppfyller forskriftens krav til gravstørrelse er det kun ca. 100 graver som er ledige for nye kistebegravelser. De øvrige om lag 560 gravene er enten fredet eller festet.

Omløpshastigheten på gravene på Kristiansand gravplass er om lag 120 kistebegravelser årlig, hvorav ca. 40 er nye kistegraver. Dette tilsier at det er behov for snarlig innføring av restriksjoner for kistegraver, og å informere publikum om at de aller fleste gravene på Kristiansand gravplass kun kan benyttes som urnegraver.

Det fåtallet av graver som er ledige og store nok settes av til løse utfordrende situasjoner i en overgangsperiode for de som ikke kan benytte sine graver. Det er imidlertid som nevnt et svært begrenset antall graver til dette formålet, og i de fleste tilfeller vil løsningen derfor være å velge urnebegravelser eller kistebegravelse på en av våre øvrige gravplasser.

For de gravene som er festet og som har størrelsen innenfor kravene i gravplassforskriften, vil det være unntak fra den generelle bestemmelsen om at gravplassen er stengt for kistebegravelser. De gravene unntaket gjelder for listes opp i et eget vedlegg til forskriften. Ved fornyelse av feste vil gravene som er listet opp i vedlegget kunne gjenbrukes til kistebegravelser. Når et feste avsluttes, kan gravplassmyndigheten omgjøre disse til urnegraver.

Vurdering av alternative tiltak – Kristiansand gravplass

Tilsvarende situasjoner har noen steder blitt løst ved at man foretar en gradvis ombygging av gravplassen, og etablerer et nytt rutenett for graver (nytt gravkart). Et slikt tiltak forutsetter at det finnes områder av gravplassen som ikke er fredet slik at graver kan flyttes og organiseres på nytt. På Kristiansand gravplass er hele gravplassen i bruk, og det finnes derfor ingen områder der vi kunne startet en slik omregulering fra.

Alternativt til dette ville være å forlenge fredningstiden slik at man i fremtiden kan foreta en omregulering av gravplassen. Det ville imidlertid ta flere tiår der gravplassen, eller områder av denne, ikke kan benyttes, heller ikke til urner. Kirkevergen har, etter å ha drøftet saken med Parkvesenet, konkludert at det vil være tilnærmet umulig å foreta en omregulering av gravplassen.

Situasjonen på Oddernes gravplass

På Oddernes gravplass er det flere felt som har leirholdig jord med dårlig nedbrytningsevne. På disse feltene har det vært praktisert forbud mot kistebegravelser. Dette har vært behandlet som enkeltvedtak og festere er informert. Når restriksjoner gjelder hele felt, bør det nedfelles i gravplassvedtektene. I forslag til nye vedtekter er derfor disse feltene tatt med under § 6 – Områder stengt for kistegravlegging.

Vurdering av alternative tiltak – Oddernes gravplass

Et alternativ til å stenge for kistebegravelser kunne vært å bytte ut jordmassene etter en utvidet fredningstid. Gravplassen ligger imidlertid i et område som er kjent for å ha ustabile jordmasser, og en slik operasjon kan derfor ikke gjennomføres.

Andre endringer i vedtektene

Andre endringer i vedtektene er gjort etter anbefalinger fra Statsforvalteren og deres anbefalinger til gravplassvedtektene. Det er gjort noe opprydding i hvor de ulike bestemmelsene står, og det er gjort enkelte språklige forbedringer. «KKF» er gjennomgående byttet ut med «gravplassmyndigheten».

Videre er det foreslått en oppmykning av restriksjoner til hva som kan plasseres i plantefeltet, og som bedre stemmer med allmenn praksis på gravplasser, herunder praksis på gravplassene i Kristiansand.

I tillegg er det lagt til en paragraf som sikrer innført paragraf som gir gravplassmyndigheten hjemmel for dispensasjon til å fravike enkelte paragrafer i vedtektene i særlige tilfeller.

Høring:

Der det er særlig rettigheter som berøres må det vises særlig hensyn i saksbehandlingen. Ved forbud/stenging av kistegravlegging berøres mange personer med festerettigheter til grav. Disse må vi nå ut til.

Etter forvaltningsloven § 37 blir forslaget og utskrift av fellesrådets behandling av saken lagt til høring på kirkelig fellesråds nettsider, og sendt til

- Festere av gravplass ved Kristiansand gravplass og berørte felt på Oddernes gravplass informeres gjennom media (annonse) og medieoppslag
- Kristiansand kommune
- Aktuelle tros- og livsynssamfunn i Kristiansand
- Menighetsrådene i Kristiansand
- Gravferdsbyråene
- Steinhuggere og private gravstellere

Konsekvenser:

Det er et mål at flere velger urnebegravleser da dette gir langt mindre press på areal. Det er grunn til å tro at kremasjonsprosenten vil øke som følge av at Kristiansand gravplass stenges for kistegravlegging. Endringen vil være gradvis og ta tid, og vi må derfor ta høyde for større press på utkantsonene som konsekvens av at Kristiansand gravplass ikke tilbyr kistebegravelser.

Det vedlagte forslaget til nye vedtekter er sjekket ut med Statsforvalteren som har gitt råd til hvordan utformingen bør være for at de skal kunne godkjennes. Parkvesenet i Kristiansand kommune har også fått anledning til forhåndsuttalelse.

Prosess:

Etter at fellesrådet har vedtatt å sende vedtektene på høring vil den videre prosessen være som følger:

1. Forslag til vedtekter sendes ut på høring
2. Innspill behandles
3. Fellesrådet vedtar vedtektene og redegjør for saksgangen med innspill.
4. Sakens sendes til Statsforvalteren for godkjenning/stadfesting
5. Vedtektene kunngjøres på Lovdata. De bør også gjøres kjent på gravplassmyndighetens nettsider og andre relevante nettsider før de tas i bruk.

Vedtak

Kristiansand kirkelige fellesråd gir sin tilslutning til kirkevergens høringsversjon til ny gravplassforskrift med de endringer som fremkom i møtet. Etter slik høring med frist 31.01.2025 ber fellesrådet om å få forslaget til forskrift tilbake for endelig vedtak før oversendelse til Statsforvalteren for godkjenning.

(Enstemmig)